

Budget og Planlægning
Borgmesterens Afdeling
Rådhuset

08-05-2023
Side 1 af 7

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

Følgeskrivelse vedr. budget 2024-2027

Hermed fremsendes budgetredegørelse og takstoversigtsskemaer vedrørende følgende sektorer:

- 2.01 Teknik og Miljø, skattefinansieret (t)
- 2.13 Kollektiv Trafik (finansieringsbidrag)
- 2.15 Støttet byggeri (ikke-decentraliseret)
- 2.43 Miljøvagten (ikke-decentraliseret)
- 2.51 Ejendomme
- 2.61 Brandvæsen (finansieringsbidrag)

(t) angiver, at der også medfølger takstoversigtsskema for sektoren.

Teknik og Miljø ønsker at knytte en række bemærkninger til budgettet.

1. Indtægtskrav vedrørende grundsalg

Byrådet vedtog i 2019 en indstilling om Byens Udvikling (opkøbs- og grundsalgsstrategi for Aarhus Kommune. Heri indgik en fordobling af de budgetterede indtægter fra grundsalg. Merindtægterne skulle medfinansiere kommunens anlægsplan 2024-2033. Indtægtskravet er indfaset frem mod 2023, hvor det udgør 286 mio. kr.

Teknik og Miljø konstaterer, at indtægtskravet næppe kan indfries i de kommende år. Det gælder uanset om man - ud over det klassiske salg af grundsalg - medregner indtægterne fra salg i mindre byudviklingsområder. En del af forklaringen er, at store arealer, f.eks. ved Mallings, som er købt med henblik på byudvikling, efterfølgende er udlagt som sårbare grundvandsområder. Dette blokerer umiddelbart for grundsalg - og står derfor i vejen for at opfylde indtægtskravet.

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 89 40 21 00

Direkte e-mail:
Teknikogmiljoe@aarhus.dk
www.aarhus.dk

I andre tilfælde har Byrådet prioriteret salgsindtægter til at finansiere konkrete udgifter.

Konsekvensen heraf er opbygning af en betydelig gæld i grundsalgsområdet. Der synes derfor at være behov for enten at ændre rammebetingelserne for grundsalg, eller at nedskrive indtægtskravet til et mere realistisk niveau.

2. Beskyttelse af drikkevand – indsatsplaner m.v.

Aarhus Kommune har over en længere årrække arbejdet med indsatsplaner, med det sigte at beskytte grundvandet. Det har imidlertid kun været muligt at indgå frivillige aftaler om pesticidfri drift på en mindre del af de arealer, der er udpeget i indsatsplanerne (13% i 2022).

Hvor der er givet påbud, har taksationsafgørelser sat erstatningsbeløbene på et niveau, hvor beskyttelse af 7.000 ha ville koste ca. 770 mio. kr. Det svarer til ca. 2.400 kr. pr. indbygger, hvis aftalerne skal indgås af vandforsyningsselskaberne, og omkostningerne også tillægges vandprisen for erhverv.

Byrådet har i marts 2023 tiltrådt, at Teknik og Miljø's indsats på området tager afsæt i en indsats for at etablere blågrønne parker, de 35 mio. kr. i den jordfond, som blev etableret med budgettet for 2023, samt et fortsat arbejde med at indgå frivillige aftaler. Konsekvensen er, at Byrådets ambitioner om beskyttelse af grundvandet ikke kan indfris i det ønskede tempo.

En mere omfattende indsats afventer en ændret national regulering af området.

3. MOVE-fonden og hjemfaldsklausuler

MOVE-fonden (Mobilitets- og Vejfonden) finansierer udbygning af den trafikale infrastruktur i Aarhus. MOVE er på sin side finansieret af indtægter fra frikøb af hjemfaldsklausuler. Det årlige indtægtskrav er på 88 mio. kr. (2024).

I de foregående år har det – med en enkelt undtagelse - ikke været muligt at indfri indtægtskravet, og der er derfor opsamlet et underskud på ca. 200 mio. kr. Dette er i regnskab 2022 forudsat afviklet inden 2024.

Aarhus Kommune er for nylig blevet stævnet af en række ejerforeninger, som ønsker at blive fri for klausulerne, eller i det mindste at kunne frikøbe sig til en lavere pris end hvad kommunen opererer med. Det kan komme i vejen for at indhente gælden, og i øvrigt for at indfri indtægtskravet i de kommende år.

4. Byens udvikling og den afledte grønne drift

Indbyggertallet i Aarhus vokser støt, og det samme gør byens grønne områder og parker. Etableringen kan i nogle tilfælde finansieres af byudviklingsøkonomierne, men der mangler helt generelt midler til at varetage den efterfølgende drift af de nye områder.

Teknik og Miljø har over en årrække nedjusteret ambitionsniveauet for driften af de eksisterende grønne områder og parker. I dag er det kun Rådhusparken, Mindeparken og Botanisk Have, hvor man har bevaret elementer ud over træer og græs. Øvrige grønne områder driftes på et basalt niveau, som ikke omfatter f.eks. bede eller blomster. Vejrabatter o.l. klarer sig selv, som en form for vild natur i den tætte by. I forhold til parkområder kunne man undlade græsklipning i endnu højere grad, men det vil gå ud over mulighederne for rekreativ benyttelse.

5. Byens udvikling og det afledte myndighedsarbejde

En anden konsekvens af byens udvikling er en stadig vækst i antallet af myndighedssager – det vil sige sager, hvor borgere og virksomheder har et retskrav på, at kommunen behandler sagen og kommer med en afgørelse.

Byrådet har over de senere år forholdt sig til plan- og byggesagsområdet, og derved sikret en bedre sammenhæng mellem sagsmængder og afsatte ressourcer. På en række andre områder er der en stigende ubalance, da antallet af sager er vokset med ca. 30% generelt – nogle områder endnu mere - over en kort årrække (siden 2018). Det omfatter:

- Miljøbeskyttelsesloven (inkl. spildevandsbekendtgørelsen og rottebekendtgørelsen)
- Vandforsyningsloven
- Naturbeskyttelsesloven
- Vandløbsloven
- Virksomheds- og landbrugstilsyn
- Tilladelser til råden over vej (approbationer)
- Gravetilladelser
- Private fællesveje

- Grundejerforpligtigelser
- Tilladelser til råden over vejarealer
- Arrangementer – myndighedsgodkendelser
- Parkeringsområdet

Når antallet af sager stiger, har man på nogle områder og i et vist omfang kunnet imødegå dette med effektiviseringer, digitalisering og andet, som har øget produktiviteten. Andre steder opstår der efterslæb og "sagspukler".

På enkelte områder er det kommunale beslutninger, der påvirker sagsantallet. En beslutning om harmonisering af vejene driver forventeligt sagsantallet på dette område i vejret. Parkeringspolitikken påvirker også antallet af sager. Andre beslutninger kunne lette presset – eller også skal forvaltningen være mere tydelig i forbindelse med politikjusteringer, hvis disse må forvente at drive antallet af sager i vejret.

6. Vejkapitalen

Teknik og Miljø har gennem en årrække gjort opmærksom på en ubalance mellem de midler, der er afsat til vejdrift og de service-mål, der har været sat for vejenes tilstand.

Formålet med vejvedligeholdelsen er at sikre, at det offentlige vejareal er funktionsdygtigt, og at den tilhørende trafik kan afvikles forsvarligt. Vejene udgør dermed en stor værdi og er et betydeligt aktiv i Aarhus Kommunes økonomi. Værdien af elementerne i infrastrukturen kaldes vejkapitalen. Vejkapitalen omfatter ikke kun det, der er synligt med det blotte øje, men også opbygningen under både veje, stier og fortove, samt grøfter, dræn, elforsyning og andre forhold, der er med til at sikre anlæggene.

Indtil 2017 definerede en række budgetmål serviceniveauet for vejområdet vedligeholdelse ud fra en vurdering af skadespoint. Efter budgetmålene blev annulleret, er der ikke politisk blevet taget stilling til serviceniveauet for vejområdet. Teknik og Miljø ønsker derfor at tydeliggøre, at serviceniveauet nu bestemmes af det tilgængelige budget.

Serviceniveauet har været faldende siden 2017, da budgettet løbende er blevet mindre. Det betyder, at vejenes stand generelt bliver dårligere samt at værdien af vejkapitalen falder.

En fastholdelse eller forbedring af serviceniveauet vil derfor kræve et løft af de nuværende driftsbudgetter. Vejanalysen fra 2021 viste, at alene fastholdelse af eksisterende serviceniveau, ville

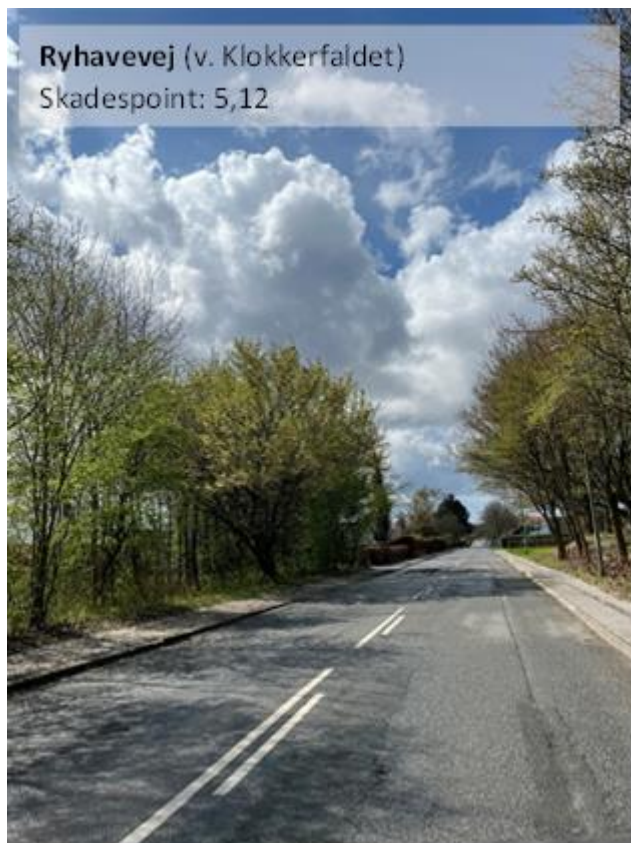
kræve et løft på ca. 34 mio. kr. Siden er situationen forværret på grund af stigende priser.

Side 5 af 7

Med nuværende budget og deraf følgende serviceniveau forudsættes, at asfaltslidlag i gennemsnit skal holde knap 27 år, hvilket ikke er praktisk muligt.

Teknik og Miljø prioriterer en fastholdelse af serviceniveauet på cykelstier og udbedring af uacceptable forhold på vejene. Aarhusianerne vil dog med tiden opleve flere og flere veje med en vedligeholdelsesstand i kategorien "kritisk" i henhold til Vejdirektoratets skala for vurdering af vedligeholdelsesstand (se eksempler nedenfor).

7. Budget 2023: Besparelse vedr. vejbelysning

I budget 2023 indgik et besparelsesforslag om ni timers natslukning af hver anden gadelampe (1,8 mio. kr./år). Opgaven med omstilling af armaturer m.v. har været i udbud, men de indkomne tilbud var væsentligt dyrere end forventet, til et niveau, hvor det ikke giver mening at gennemføre forslaget. Teknik og Miljø arbejder derfor aktuelt med et alternativt forslag, der indebærer natslukning i industrikvarterer. Forslaget fremlægges snarest i Teknisk Udvalg.

8. Delvis decentralisering af promillegebyret

Kommunen opkræver 3 ‰ i administrationsgebyr (promillegebyr) i forbindelse med nybyggeri af almene boliger. Gebyret opkræves til dækning af administrative udgifter i kommunen ved støttesagerne. Indtægten er ikke-decentraliseret.

Stigende aktivitet på det almene boligområde giver stigende indtægter, som med den nuværende model tilfalder kommunkassen.

Der er imidlertid behov for at øge bemanningen i tilsynet med almenboliger, så den matcher den øgede aktivitet. Teknik og Miljø skal derfor foreslå, at 0,8 mio. kr. af de øgede indtægter decentraliseres.

Side 7 af 7

Nicolaj Bang

/

Henrik Seiding